

Notiser

RELATIV KUNSKAP

På 1900-talet visste vi att det kretsade precis nio planeter runt solen. Numera vet vi att planeterna bara är åtta stycken, trots att samma himlakroppar fortsätter att kretsa runt solen. Betyder det att kunskapen är relativ? Hade vi fel på 1900-talet och rätt nu (eller tvärtom)? Eller betyder det att själva *sanningen* är ”relativ”, eftersom det som var sant på 1900-talet inte är sant på 2000-talet? Eller är sanningen hela tiden icke-relativ – dvs. ”absolut” – vilket är fullt möjligt eftersom ordet ”planet” inte betydde detsamma då som nu? Definitionen av ”planet” ändrades nämligen år 2006, så att Pluto numera inte är en planet, utan en dvärgplanet som t.ex. Ceres och Eris.

OM NYTTAN AV ATT PROMENERA

Framför allt, förlora inte din lust att promenera: varenda dag promenerar jag mig till ett tillstånd av välbefinnande och promenerar bort från varje sjukdom; jag har promenerat mig till mina bästa tankar, och jag vet inte någon tanke så tryckande att man inte kan promenera bort sig från den ... men genom att sitta stilla, och ju mer man sitter stilla, ju närmare kommer man att må illa ... Alltså om man bara fortsätter att promenera blir allt bra.

Sören Kirkegaard, brev till Jette, 1847

NYA BÖCKER (SOM SKICKATS TILL REDAKTIONEN)

En bok om mediernas roll i debatten om droger är *Idéerna som tände debatten* av Jan Malmstedt, Fri Tanke, 2015.

Den kända filosofen Patricia S. Churchlands bok från 2013, *Touching a Nerve: The Self as Brain*, har nu kommit i svensk översättning med titeln *Min hjärna och jag, En bok om neurovetenskap och medvetandet*, Fri Tanke, 2015.

Författaren P. C. Jersild har skrivit en personlig bok om svensk psykiatri, *Den stökiga psykiatri: Minnen, samtal, tankar*, Fri Tanke, 2015.

Konrad Marc-Wogau var professor i teoretisk filosofi i Uppsala under åren 1948–1968. Under åren 1932–1946 undervisade också i teoretisk filosofi vid Stockholms högskola, där det ännu inte fanns någon professor i ämnet. Han kom till Sverige som flyktning från Moskva år 1917. Han har nedtecknat minnen från sin barndom och ungdom, minnen som nu inleder en bok som för övrigt skrivits av Lennart Nordenfelt, *Konrad Marc-Wogau: En livsresa från Moskva till Uppsala*, Thales, 2015.

En populärvetenskaplig bok om den absoluta forskningsfronten i fysik, bl.a. om mörk materia och mörk energi, har författats av Ulf Danielsson, *Mörkret vid tidens ände: En bok om universums mörka sida*, Fri Tanke, 2015.

Ulf Persson är professor i matematik vid Chalmers. Han har nyligen utgivit en bok med titeln *Karl Popper, falsifieringens profet*, Svenska Humanistiska Förbundet och CKM Förlag, 2014.

Det livaktiga förlaget Fri Tanke har utgivit en bok av förläggaren själv, Christer Sturmark. Den heter *Upplysning i det 21:a århundradet: Tro och vetande 3.0*, Fri Tanke 2015.

En modern klassiker i politisk filosofi, *Frihetens grundvalar* av F. A. Hayek har kommit i en nyutgåva på svenska, Timbro 2015. Originallets titel är *The Constitution of Liberty*.

FÖRSVARSPOLITIK

”Våld löser aldrig några problem. Det är en av de eviga sanningar som konsten har förmedlat i alla tider. De skjuts bara på framtiden.” Så säger 31 kulturarbetare och debattörer som inte vill att Sverige ska vara värdland för Natos militära övningar (DN 19/4). De tror inte heller på militär upprustning. Riktigt hur de ställer sig till ett svenskt försvar är inte så klart, men förmodligen menar de väl att om Sverige alls ska ha något försvar, så bör det vara av icke-våldskaraktär. Alltså civilt, snarare än militärt motstånd mot angripare. Detta strider visserligen mot vad en stor majoritet i riksdagen anser, men kanske vore det ändå värt att utreda dess för- och nackdelar. Den bedömning som ”konsten” har förmedlat kunde lämpligen kompletteras av historiska och samhällsvetenskapliga analyser.

RATIONALITET

Ekonomijournalisten Birgitta Forsberg i DN säger att ”när verkligheten inte stämmer med kartan är det mest rationellt att ändra på kartan” (16/3). Det är en underlig uppfattning om rationalitet. Ibland kan det ju vara en fördel att i stället ändra på verkligheten. Det är ju nämligen inte så sällan som verkligheten har vissa brister – och dessa brister kan ju saknas på kartan.

FILOSOFI I BUNDEN FORM

På det nästan oändliga nätet kan man bland mycket annat också hitta följande limerickar, var och en i form av ett tänkt uttalande av en känd filosof. Gissa vem?

It's matter and form that make substance,
Bronze shape is a statue, for instance.
But form's own existence
Needs matter's persistence:
This breeds theoretic resistance.

Spatial stuff is not really in space,
Transcendentally, not in a place,
It is truly, you'll find,
Just appearance, in mind,
Even if it's in front of your face.

Some predicates can be projected,
There's "blue"; but then "grue" is rejected.
It's been rattling the deans
Of fine art magazines:
Bleen covers must be re-inspected.

Though it's clearly just terribly crass,
There's a gavagai eating my grass.
When I tell it to scat
It behaves like a brat,
Yells that undetached part: kiss my ---.

If you think of a possible sin,
Such as kicking a friend in the shin,
Note the one who will pay
At the end of the day
Won't be you, but your counterpart twin.

Medarbetarna i detta nummer av *Filosofisk tidskrift* tillhör alla Umeå universitet, närmare bestämt institutionen för idé- och samhällsstudier, där *Gunnar Björnsson* och *Pär Sundström* är professorer i filosofi, medan *Daniela Cutas*, *Kalle Grill*, *Lars Lindblom*, *Lars Samuelsson* och *Andreas Stokke* är universitetslektorer i filosofi.